

Ghita II i Saima kanal

Ett ovanligt resmål. Jorma och Lena Bengtsson i Nynäshamn seglar OE 36:an "Ghita II". De är båda mycket aktiva i OE-klubben. År 1993 gjorde Jorma och Lena en segling till och på Saima kanal och det stora insjösystemet i sydöstra Finland.

Det ovanliga och spännande ligger ofta närmare än du tror. Varför inte prova Saima kanal som börjar längst inne i Finska viken strax NV om den ryska staden Viborg och slutar i sjön Saimaa strax nordost om den finska staden Lappeenranta (Villmanstrand). Kanalen går alltså först genom Ryssland och därefter genom Finland. Väl framme i Lappeenranta har man en helt fantastisk finsk insjöskärgård att segla i. Om du har tid bör du därvid inte missa ett besök i Nyslott (Savonlinna) vid den årliga operafestivalen Kontrollera dock med turistbyrån i god tid före avresan, det är nämligen mycket svårt att få tag i biljetter.

Saima kanal

Saima kanal byggdes under åren 1844 till 1855 under ledning av den svenske kanalbyggaren Nils Ericson. Kanalen ökade avsevärt i betydelse år 1968, då den åter förbands med Finska viken efter en överenskommelse år 1963 mellan Finland och dåvarande Sovjetunionen. Sedan år 1991 kan även utländska fritidsbåtar använda kanalen.

Kanalen är 43 kilometer lång, varav 33,5 kilometer är grävd kanal.. Knappt halva

Saima kanal.

sträckan finns på den ryska sidan om gränsen och drygt halva sträckan på den finska. Kanalens djup är 4,35 meter.

Kanalen har åtta slussar med höjder mellan 5,5 och 12,7 meter. Slussarna är både långa och breda för att rymma ganska stora fartyg. Den totala lyfthöjden är 77 meter. Sju röliga och sex fasta broar korsar kanalen. Fri seglingsbar höjd är 24,5 meter. Sammanlagd seglingsbar sträcka i hela insjösystemet är drygt 200 N, eftersom ett flertal sjöar är förbundna med varandra. Se kartan.

Man kan skylla på administrativt krångel och kommer därför inte iväg. Men icke – det mesta löser sig under resans gång bara man har den rätta inställningen – tyck inte att någonting är konstigt, följ regler och anvisningar och se glad ut, så löser sig det mesta.

Du behöver medföra pass men däremot inte visum, om du gör en transitresa på ryskt territorium men avstår från att anlöpa hamn i Ryssland. Det är dock tillrådligt att skaffa visum, eftersom du av olika skäl kan tvingas anlöpa rysk hamn. Visum (och pass) behövs om man skall lägga till i den ryska staden Viborg eller vid den ryska ön Vysotsk, som är inklareringsstation (se nedan). Enligt finska bestämmelser måste man som turist en vecka i förväg göra en föransmälan om sin ankomst. Det sker på ett särskilt formulär som skickas till den finska myndigheten "Förvaltningsnämnden för Saima kanal" (se adress nedan).

Från Sverige till Finska viken

Det finns flera vägar att välja på mellan Sverige och Finska viken. Man kan gå utomskärs till Finska Utö, Hangö eller ännu längre till lämplig finsk inklareringshamn, alternativt till Mariehamn och därefter inomskärs hela vägen till den finska ön Santio (med gränsstation) vid finsk-ryska gränsen, där utklarering från Finland sker.

De flesta städer längs den finska sydkusten är värda ett besök. Varför inte göra som vi gjorde: öster om Helsingfors besökte vi varannan stad på utresan och de övriga på hemresan. Det blir lagom dagsetapper. Missa för all del inte Borgå, som är en idyll med sin gamla bevarade träbebyggelse. På sjökortet ser resan dit besvärlig ut, men jag garanterar en spännande seglats över grunda vatten till en krokig och

smal å, som vindlar sig upp till Borgå. Får du dessutom möte i ån, är dagens dos av spänning fylld och du kan med gott samvete ta dig en öl.

Rysk lots

Från den finska ön Santio vid finsk-ryska gränsen går man ostvärt mot Viborg i en väl utprickad led, en s.k. tullväg (ingenmansland) förbi den ryska ön Vihrevoij. Därefter går man till ön Vysotsk, som är inkvarteringshamn i Ryssland och fortsätter så småningom mot den första slussen (Brusnitchnoe) i norra delen av Viborg. Rysk lots är obligatorisk mellan

Vysotsk och Brusnitchnoe. Leden mellan Vihrevoij och Brusnitchnoe är cirka 20 M lång och man får inte avvika från den. Ryska patrullbåtar kontrollerar. Enligt gällande bestämmelser skall man anmäla sitt behov av lots 12 timmar i förväg och göra en kontroll (återanmälan) 4 timmar innan lotsningen skall börja.

Vi fick vänta ett par timmar på vår ryska lots som, när han kom, drog iväg med Ghita med ett motorvarvtal vi aldrig varit i närheten av. Blir du orolig och undrar vad det är som luktar bränt gummi – var lugn – det behöver inte vara motorn, utan de ryska cigaretter han kedjeröker.

Formaliteter vid gränsen

In- och utklarering i Ryssland är enkel. Man behöver inte leta efter tull och passkontroll, myndigheterna hittar dig innan du är klar med förtöjningen. Tull och passpolis kommer ombord och begär att få tala med kaptenen. Sedan följer ett förvirrat samtal om besättningens storlek, om det finns vapen, droger eller andra olagliga varor ombord. Samtalet förs på ryska och avslutas med att man får underteckna ett dokument i vilket man förmodligen bedyrar att allt man sagt är sant. Våra kunskaper i ryska språket var mycket begränsade (nastrovje, da, njet), men alla blev nöjda och resan kunde fortsätta. Besättningslista är nödvändig att ha med. Skriv den hemma och gör ett lämpligt antal kopior. Dubbla sedan antalet så räcker de säkert. Man vet nämligen inte vad som kan dyka upp.

”Skeppshandlarna” på ön Vysotsk ställer upp sitt lager av skattefria varor på kajen inom bekvämt räckhåll för dig, men se upp, läs och förstå tullbestämmelserna. Tänk på att du är på transitresa. Då, 1995, fick man inte som boende i tredje land föra in en enda droppe från Ryssland till Finland. Vad som gäller nu efter Finlands inträde i EU, måste du kontrollera noggrant.

Redan vid den första slussen (Brusnitchnoe) i Saima kanal sker utklarering ur Ryssland med samma procedur som i Vysotsk. Den första delen av kanalen, fram till gränsen mot Finland, fungerar sedan som ett ingenmansland genom ryskt område. Här finns ingen bebyggelse förutom en taxfree shop mitt i skogen vid en av slussarna. Ungefär halvvägs vidgar sig kanalen till en liten sjö vid orten Nuijamaa. Mitt i sjön går gränsen mellan Ryssland och Finland och man klarerar in i Finland igen.

Slussning

Slussningen är föredömligt enkel. Slussarna är försedda med rörliga förtöjningsanordningar som följer med uppåt eller nedåt vid slussningen. Kör bara fram till närmaste krok och lägg ett för- och ett akterspring och saken är klar. Om din båt har en knap midskepps är saken ännu enklare, då räcker det med en tvärände och en man på däck som bär av mot slussväggen på lämpligt ställe.

Kanalen administreras helt och hållet av Finland (även den del som går genom Ryssland) och har finsk personal vid alla slussar. Lots- och kanalavgift betalas på hamnkontoret i näst sista slussen (Mustola). År 1995 var kanalavgiften 100 FM på den finska delen, rysk lotsavgift i grupp 33 USD och för enstaka båtar 38 USD. Uppgifterna avser enkel resa. För mer information, kontakta Merenkulku.fi.

Jorma Bengtsson